

A בס"ד

Intro

Today we will Be"H learn דף לא of מסכת קידושין.
Some of the topics we will learn about include:

כיבוד אב ואם
Various aspects of the obligation to honor one's parents,
including:

אבא קודם
Honoring a father takes precedence to honoring a mother;

עד היכן כיבוד אב ואם
The extent of the obligation;

יש מאכיל וטורדו
The attitude required to fulfill the mitzvah properly;

מכבדו בחייו
Deferring one's honor to him,

מכבדו במותו
The proper method of referring to him after his death;

A

כיבוד אב ואם

אבא קודם

עד היכן כיבוד אב ואם

יש מאכיל וטורדו

מכבדו בחייו

מכבדו במותו

B חכם משנה שמו

How to refer to him when speaking publically; and

כבוד ומורא
The precise obligations how to honor and fear them;

מצווה ועושה
One who fulfills an obligatory commandment is greater
than one who performs the same act of his own volition.

B

חכם משנה שמו

כבוד ומורא

מצווה ועושה

1 So let's review...

The Gemara earlier said

השוה הכתוב
כבוד אב ואם לכבוד המקום

The Torah equates the obligation to honor and fear one's parents with the obligation to honor and fear Hashem, because

שלשה שותפין הן באדם
הקב"ה ואביו ואמו

Hashem, the father, and the mother are all partners in a person's creation.

The Gemara illustrates this principle:

בשעה שאמר הקב"ה
אנכי ולא יהיה לך

אמרו אומות העולם

לכבוד עצמו הוא דורש

When Hashem forbade זרה עבודה, the nations claimed that He was seeking his own honor.

כיון שאמר

כבד את אביך ואת אמך

חזרו והודו למאמרות הראשונות

When he commanded to honor one's parents, they realized the supreme importance of honoring Hashem, who is also a partner in man's creation.

1

שלשה שותפין הן באדם
הקב"ה - ואביו - ואמו

כיון שאמר
כבד את אביך
ואת אמך

מכיון ופירש
למאמרות הראשונות
When he commanded
to honor one's parents,
they realized the supreme
importance of honoring Hashem,
who is also a partner in
man's creation

בשעה שאמר הקב"ה
אנכי ולא יהיה לך

אמרו אומות העולם
לכבוד עצמו הוא דורש
עבודת זרה
When Hashem
forbade זרה עבודה,
the nations claimed
that He was seeking
his own honor

2 The Gemara lists several additional Halachos of כיבוד אב ואם:

אבא אומר השקיני מים
ואימא אומרת השקיני מים

If one's father and mother both request help at the same time;

הנח כבוד אמך
ועשה כבוד אביך

שאתה ואמך
חייבים בכבוד אביך

He should heed his father's request, because both he and his mother are obligated in his father's honor. However, נתגרשה

If his parents are divorced, this reason does not apply, and

כבוד שניהם שוה עליך

Both obligations are equal.

2

Several additional Halachos of כיבוד אב ואם

אבא אומר
השקיני מים
ואימא אומרת
השקיני מים

If one's father and mother request help at the same time

הנח כבוד אמך
ועשה כבוד אביך

שאתה ואמך חייבים בכבוד אביך

He should heed his father's request, because both he and his mother are obligated in his father's honor

נתגרשה

If his parents are divorced, this reason does not apply

כבוד שניהם שוה עליך

Both obligations are equal

3 Another Halachah:
 אבא מדלי לי כסא
 ואמא מזגא לי
 If someone is beloved to his parents, and they wish to serve HIM, אב"י ruled:
 מאמך קביל
 ומאבוך לא תקבל
 דכיון דבר תורה הוא
 חלשה דעתיה
 He may accept his mother's help; but if his father is a scholar, he should not accept his service, because this may distress him.

Another Halachah:
 Although
 אסור לצאת לחוץ לארץ
 It is forbidden to needlessly leave Eretz Yisroel, רב אסי asked
 לקראת אמא מהו
 May I temporarily leave to greet my mother? And ר' יוחנן responded
 איני יודע
 I do not know.

3 *If someone is beloved to his parents, and they wish to serve him*
**אבא מדלי לי כסא
 ואמא מזגא לי**
He may accept his mother's help; but if his father is a scholar, he should not accept his service, because this may distress him.
**מאמך קביל
 ומאבוך לא תקבל
 דכיון דבר תורה הוא
 חלשה דעתיה**

אסור לצאת לחוץ לארץ
It is forbidden to needlessly leave Eretz Yisroel
 רב אסי
לקראת אמא מהו
May I temporarily leave to greet my mother
 ר' יוחנן
איני יודע
I do not know.

4 The Gemara establishes the parameters of this obligation:
 עד היכן כיבוד אב ואם
 צאו וראו מה עשה עכו"ם אחד באשקלון
 ודמא בן נתינה שמו
 We can learn the extent of this Mitzvah from the actions of a gentile named נתינה:
 פעם אחת בקשו ממנו חכמים אבנים לאפוד
 בששים ריבוא שטר
 The חכמים wanted to purchase stones for the אפוד
 from נתינה בן דמא, who would profit 600,000 gold coins;
 והיה מפתח מונח תחת מראשותיו של אביו
 ולא ציערו
 But the key to access them was under his father's pillow,
 and he would not disturb him.

4 *The Gemara establishes the parameters of this obligation*
 ר' יוחנן
איני יודע
I do not know.
**עד היכן כיבוד אב ואם
 צאו וראו מה עשה עכו"ם אחד באשקלון
 ודמא בן נתינה שמו**
The Gemara establishes the parameters of this obligation
**בקשו ממנו חכמים
 אבנים לאפוד
 בששים ריבוא שטר
 והיה מפתח מונח
 תחת מראשותיו של אביו
 ולא ציערו**
But the key to access them was under his father's pillow, and he would not disturb him

5 לשנה האחרת נתן לו הקב"ה שכרו שנולדה לו פרה אדומה בעדרו
 The following year Hashem rewarded him with that a red heifer was born in his herd.
 נכנסו חכמי ישראל אצלו
 And the חכמים came to purchase it.
 אמר להם יודע אני בכם שאם אני מבקש מכם כל ממון שבעולם אתם נותנין לי
 He said, "I know that you would give any price that I would ask. Nevertheless, אלא אין אני מבקש מכם אלא אותו ממון שהפסדתי בשביל כבוד אבא
 "I'm only requesting the money I lost from the previous lost sale opportunity."

The Gemara comments:

ומה מי שאינו מצווה ועושה

כך

מצווה ועושה

עאכו"כ

How much greater will be our reward, since we are obligated in this מצווה, because

גדול המצווה ועושה

ממי שאינו מצווה ועושה

One who fulfills an obligatory commandment is greater than one who performs the same act of his own volition.

Tosfos explains, because

דואג ומצטער פן יעבור

He is anxious about possibly not being able to fulfill his obligation, which makes it more difficult.

6 A second incident involving דמא בן נתינה:
 פעם אחת היה לבוש סריקון של זהב והיה יושב בין גדולי רומי
 He was once dressed in fine robes and sitting amongst the nobles of Rome,
 ובאתה אמו וקרעתו ממנו וטפחה לו על ראשו וירקה לו בפניו
 And she ripped the robes off him, hit him and spit on him,
 ולא הכלימה
 Yet he did not respond disrespectfully.

5 לשנה האחרת – נתן לו הקב"ה שכרו שנולדה לו פרה אדומה בעדרו

אמר להם יודע אני בכם שאם אני מבקש מכם כל ממון שבעולם אתם נותנין לי

אלא אין אני מבקש מכם אלא אותו ממון שהפסדתי בשביל כבוד אבא

"I'm only requesting the money I lost from the previous lost sale opportunity."

ומה מי שאינו מצווה ועושה – כך מצווה ועושה – עאכו"כ

Because גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה דואג ומצטער פן יעבור

He is anxious about possibly not being able to fulfill his obligation, which makes it more difficult

6 A second incident involving דמא בן נתינה

פעם אחת היה לבוש סריקון של זהב והיה יושב בין גדולי רומי

He was once dressed in fine robes and sitting amongst the nobles of Rome

ובאתה אמו וקרעתו ממנו וטפחה לו וירקה לו בפניו ולא הכלימה

Yet he did not respond disrespectfully.

7 The Gemara describes the attitude required to fulfill this Mitzvah properly:
 יש מאכיל לאביו פסיוני
 וטורדו מן העולם
 It is possible to feed one's father delicacies, and still be punished, as Rashi explains
 שמראה לו צרות עין
 על סעודתו
 If he shows that he is resentful that he needs to feed him.
 On the other hand,
 יש מטחינו בריחים
 ומביאו לחיי העולם הבא
 It is possible to put him to work with a millstone, and yet be rewarded, as Rashi explains
 המלאכה מטיל עליו בלשון רכה
 מראה לו צורך השעה
 שאינן יכולין להתפרנס אלא ביגיעה זו
 If he speaks respectfully, and explains that the work is necessary for their livelihood.

7 *The attitude required to fulfill this Mitzvah properly*

<p>יש מאכיל לאביו פסיוני ומביאו לחיי העולם הבא</p> <p><i>It is possible to put him to work with a millstone, and yet be rewarded,</i></p> <p><i>If he speaks respectfully, and explains that the work is necessary for their livelihood.</i></p>	<p>יש מאכיל לאביו פסיוני וטורדו מן העולם</p> <p><i>It is possible to feed one's father delicacies, and still be punished</i></p> <p><i>If he shows that he is resentful that he needs to feed him</i></p>
---	--

8 The Gemara gives several illustrations of exemplary כיבוד אב ואם:

- חמשה בני סמכי
 הוה ליה לאבימי בחיי אביו
 וכי הוה אתא רבי אבהו קרי אבבא
 רהיט ואזיל ופתח ליה
 ואמר אין אין עד דמטאי התם
 And yet when his father came he would hurry to open the door himself, all the time calling out "I'm coming" until he got there.
- רבי טרפון הוה ליה ההיא אמה
 כל אימת דהות בעיא למיסק לפוריא
 גחין וסליק לה
 וכל אימת דהות נחית
 נחתת עלויה
 He would bend down and allow his mother to climb on him to get in and out of bed.

8 *Several illustrations of exemplary כיבוד אב ואם*

1

<p>חמשה בני סמכי הוה ליה לאבימי בחיי אביו</p> <p><i>had five sons,</i></p> <p>וכי הוה אתא רבי אבהו קרי אבבא רהיט ואזיל ופתח ליה</p> <p>ואמר אין אין עד דמטאי התם</p> <p><i>And yet when his father came he would hurry to open the door himself, all the time calling out "I'm coming" until he got there.</i></p>	<p>וכי הוה אתא רבי אבהו קרי אבבא רהיט ואזיל ופתח ליה</p> <p>ואמר אין אין עד דמטאי התם</p> <p><i>And yet when his father came he would hurry to open the door himself, all the time calling out "I'm coming" until he got there.</i></p>
---	---

2

<p>רבי טרפון הוה ליה ההיא אמה כל אימת דהות בעיא למיסק לפוריא גחין וסליק לה וכל אימת דהות נחית נחתת עלויה</p> <p><i>He would bend down and allow his mother to climb on him to get in and out of bed.</i></p>	<p>רבי טרפון הוה ליה ההיא אמה כל אימת דהות בעיא למיסק לפוריא גחין וסליק לה וכל אימת דהות נחית נחתת עלויה</p> <p><i>He would bend down and allow his mother to climb on him to get in and out of bed.</i></p>
---	---

9

3.
Whenever רב יוסף heard דאמיה קל כרעא, his mother's footsteps, he would say
איקום מקמי שכינה דאתיא
Let me arise before the Divine Presence that is approaching.

Nevertheless, the Gemara defines the epitome of כיבוד אב ואם as
זרקה ארנקי בפניך לים
ולא הכלמתה
If a parent throws one's purse full of money into the sea and the child does not respond disrespectfully.

Therefore, the Gemara comments
אשרי מי שלא חמאן
Fortunate is he who does not have parents, because, as Rashi explains,
אי אפשר לקיים כבודם ככל הצורך
It is practically impossible to fulfill this mitzvah perfectly.

9

3

Whenever רב יוסף heard
קל כרעא דאמיה
his mother's footsteps, he would say
איקום מקמי שכינה דאתיא
Let me arise before the Divine Presence that is approaching.

Nevertheless, the epitome of כיבוד אב ואם is
זרקה ארנקי בפניך לים
ולא הכלמתה
Even if a parent throws
one's purse full of money into the sea
the child does not respond disrespectfully.

Therefore, the Gemara comments
אשרי מי שלא חמאן
Fortunate is he who does not have parents,
as Rashi explains,
אי אפשר לקיים כבודם ככל הצורך
It is practically impossible to fulfill this mitzvah perfectly

10 The Gemara discusses the obligation of כבוד: מכבדו בחייו
 He must honor him in his lifetime; for example, הנשמע בדבר אביו למקום
 לא יאמר שלחוני בשביל עצמי מהרוני בשביל עצמי
 פטרוני בשביל עצמי
 If people know and esteem his father, he should not request a favor for his own sake, but rather כולהו בשביל אבא
 He should ask that they fulfill his request for his father's sake.
 Additionally, מכבדו במותו
 He should honor him after his death; for example, היה אומר דבר שמועה מפיו
 לא יאמר כך אמר אבא
 When repeating something in his name, he should not merely say "so said my father."
 Rather, תוך שנים עשר חדש
 During the first 12 months following his passing, he should say כך אמר אבא מרי
 הרני כפרת משכבו
 "So said my father, my master, may I serve as atonement for him;"
 מכאן ואילך
 After twelve months, he should say זכרונו לברכה
 לחיי העולם הבא
 "May his memory be blessed in the World to Come."
 Another halachah: חכם
 משנה שם אביו ושם רבו
 When delivering a lecture through a spokesman, the speaker should refer to his father as "my father, my master." However, תורגמן
 אינו משנה לא שם אביו ולא שם רבו
 The spokesman simply says the father's name.

10 **כבוד**

<p>מכבדו במותו <i>He should honor him after his death;</i> היה אומר דבר שמועה מפיו לא יאמר כך אמר אבא <i>When repeating something in his name, he should not merely say "so said my father."</i> <i>Rather,</i> תוך שנים עשר חדש <i>he should say</i> כך אמר אבא מרי הרני כפרת משכבו <i>"So said my father, my master, may I serve as atonement for him;"</i> מכאן ואילך <i>and after twelve months:</i> זכרונו לברכה לחיי העולם הבא</p>	<p>מכבדו בחייו <i>He must honor him in his lifetime;</i> לא יאמר שלחוני בשביל עצמי מהרוני בשביל עצמי פטרוני בשביל עצמי <i>If people know and esteem his father, he should not request a favor for his own sake,</i> <i>Rather</i> כולהו בשביל אבא <i>He should ask that they fulfill his request for his father's sake.</i></p>
---	--

מכבדו

משנה שם אביו ושם רבו
When delivering a lecture through a spokesman, the speaker should refer to his father as "my father, my master."

אינו משנה לא שם אביו ולא שם רבו
The spokesman simply says the father's name.